

9
GALENI METHODI MEDENDI, ID EST

DE MORBIS CURANDIS,

LIBER SECVNDVS.

ARGVMENT. LIBRI.

Quid sit morbus, ac quæ prima ipsius genera: & quo pacto statuendæ sint indicationes, quibus uniuersa morborum curandorum methodus, tanq̃ fundamentis subsistit.

Affectum à quo immediate actio leditur proprie dici morbum, quando & ad ipsum remouendum uniuersa curatio dirigitur.

CAP. I.

B

Væ corporibus nostris à naturæ suæ modo egressis, Hiero dulcissime, accidunt, eorum quatuor traditæ differentie sunt. Vna ipsius functionis vitiatæ. Altera eius qui hanc peperit affectus. Tertia causarū, quæ ipsum præcesserunt affectū. Quarta symptomatum, quæ hunc necessario consequuntur. Quod itaq; vel cuncta hæc esse morbum oporteat, vel horum quædam, vel certe ex his vnum, id promptum colligere cuius est. Cum enim ægrotantibus præter hæc nihil insit, vtiq; præter hæc morbus non fuerit. Quod ergo reliquum est, aut omnia hæc collecta morbus erit: aut horum quædam; aut vnum saltem omnino. Sed enim omnium esse collectionem, præter id quod neminem vsq̃ habuit authorem, etiã dici non potest. Nam quæ, quæso, morbi causa, aut quod morbi symptoma erit, si omnium pariter collectio morbus censebitur? Neutrum pfecto erit. Ergo duo præter morbos genera relinqui necessum est: alterū causarum, quæ hos creant: alterum eorū quæ necessario sequuntur, non tñ homini officiunt. Verum si hæc abstuleris, reliquum est vt in altero duorum statuatur morbus, aut ipsis functionibus afflictis, aut q̃ hæc edunt affectibus. Fuitq; & antiqua sanè de hoc controuersia, & hodie dissident inter se oēs, non modo medici, sed etiã philosophi: alij ipsius actionis vitia; alij affectus vnde actio prodit, morbos nominantes. Et dissidere viros in rebus tam obscuris minime est mirū: non intelligere tñ eos q̃ de nomine contendunt, sanè taxatione est dignum. Quippe si inter oēs cōuenit, ad affectum qui functioni obest, curationis consilia dirigi: quid ad artis officia conferat definiuisse affectus ne, an læsa functio morbus sit appellandus? Vitiois enim modo appellantibus æger sanitati restituet, modo quis affectui cōmodis presidij occurrat. Hic nanq; est quæ alterare mutareq; & prorsus submouere oportet, nō vitium functionis, Nemo. n. ipsam claudicationē sanat, (id enim esset ridiculum) sed affectum qui hanc efficit. Veluti phlegmonē, si huius vitio claudicatur; atq; hanc & perfundit, & cataplasma superimponit, & scarificat, & per halitum digerit, & omni ratione discutere tentat: vtpote cum hac abolita, reddatur rectus incessus: nec hac submota claudicationem corrigere prorsus sit opus: cum nec remaneat quicq̃ præter functionis, si qui huic obfuit, prorsus sit amotus affectus. Quoad vero huius quicq̃ relinquit, necessum est ad portionē eius, actionem vitiose edi. Hunc itaq; affectum, seu morbum appellasse, seu pathos, vitium ue, seu morbi causam, seu pathos vitij ue causam quis velit: id nihil ad curationē nec prosit, nec oblit. Sed neq; si Theonem aut Dionem hunc vocet quis, modo rite sanet, ne hic quidem ægrotanti officiat. Quinimmo si quis prorsus innominato eo, tamen quæ ex vsu ægrotantis sunt, adhibeat remedia: non solum hic nihil offendet, sed etiã bellissime curabit. Verum qui alterum docere

C

volet, quæ ipse tenet: huic prorsus nominibus propter res vitæ est opus. In quorū vsu claritas quasi meta spectanda erit. Nam qui sic nominare quæq; studet, vt qui discit, clarissime intelligat, is optimus præceptor fuerit. Quoniam igitur & nos iam docendi munus ingredimur, necesse est alii cubi rebus nomina imponamus: an vero dilucide, id vos estimetis licet. Ergo affectus, qui actionem vitiat, morbus appellatur. Hunc si quid sequitur, symptoma. Quod illum excitat, causa.

Qua ratione veteres medici nomina morbis imposuerint, & quibus ex libris morborum, ac symptomatum numerus, & causæ declarentur.

CAP. 2.

His ita distinctis, inspicienda diligenter est nominum diuersitas, quæ ægritudinibus imposuerunt ipsorū primi authores. Subinde enim à læsa particula sunt indita, vt Græcis Pleuritis, id est laterum compunctio. Peripneumonia, id est pulmonum phlegmone. Ischiæ, id est coxendicum morbus. Podagra, id est pedum vitium. Nephritis, id est renū vitium. Arthritis, id est articularū vitium. Ophthalmia, id est oculorum phlegmone. & Cephalalgia, id est capitis dolor. & Dysenteria, id est intestinorū tormina. Subinde ab ipso symptomate, vt Eileos, id est tenuioris intestini morbus. Tinesmos, id est desidendi assidua cupiditas. Spasmos, id est cōuulsio. Palmos, id est palpitatio. & Tromos, id est tremor. Paralysis, id est neruorum resolutio. & Apepsia, id est cruditas. Dyspnoea, id est difficultas spirandi, vel inordinata spiratio. Apnoea, id est

Septima Classis

bbbbbb defectus

Vitæ p. d. comp. med. sept. h. cap. 2. F.

Vitæ p. d. g. 2. c.

Gal. methodi medendi

defectus spirandi. & Agrypnia, id est vigilia. & Paraphrosyne, id est delirium. & Coma, id est sopor. Sape ab ambobus simul: vt Cephalalgia, & Oralgia, id est aurium dolor. & Cardialgia, id est cordis dolor. Odontalgia, id est dentium dolor. Hysteralgia, id est vteri dolor. Sape numero à causa putata, vt Melancholia, ab oibus: Cholere, ijs qui sunt à Cnido medicis. Hinc etiam fortassis & Leucophlegmatias hyderos, q̄aque intercutis est species, nomen accepit. Nonnunq̄ à similitudine ad aliquid extra positū, vt Elephas, siue Elephantiasis, Cancer, Polypus, Staphyle, id est vna. Leuce, id est vitiligo alba. Myrmecia, id est Formica, siue sessilis verruca. Atheroma, id est tuber, cui pulticulae simile quid inest, quam Graci Atheran dicunt. Steatoma, quod seuo simile quid continet. Staphyloma, id est oculi morbus, sc̄cum in summa tunica quiddam acino simile eminet. Meliceris. Anthrax, id est carbo. Alopecia, id est areæ in capite. Ophiasis, id est vitium serpentis formā representans. Sycolis, id est ficus. Satyriasmī, & Priapismī, pudendi præter naturam erectiones. Ipsorum vero morborum, quæ nec locum affectum nomine representent, nec causam quæ eos effecit, perpauca sunt nomina. Phlegmone. Gangræna. Scirrhus, id est durities vix sentiens. Erysipelas. Apostema, id est abscessus. Oedema, qui tumor est laxus citra dolorem. Empyema, id est collectū in thorace pus. Vlcus. Exarthrema, id est luxatio. Catagma, id est ossis fractura. Spasma, id est conuulsū. Rhegma, id est ruptum. Coloboma, id est mutilū, siue curtum. Dothien, id est furunculus. Ionthos, id est varus. Phyma. i. laxarū partium phlegmone. Quamq̄ horum quoq̄ nonnulla partim locum corporis siue particulam afflictam subindicare videntur, partim à prægrauate symptomate nominari. Quod siquid citra huiusmodi insinuationem est nominatum, at certe differentias suas multiformes habet: veluti vlcus tametsi ipso nomine vnitatis solutionem in carnosa parte non indicet, atq̄ ita afflictam partem vnā insinuet. At particulares eius differentie varie sunt nominata, Chironium, Telephium, Cancer, Herpes, Phagedæna, omniaq̄ id genus, partim ab ijs qui primum ea sanarunt, vt Chironium: partim ab ipsis qui iisdem sunt affecti, vt Telephium. Cancer autem à similitudine ad animantē. Phagedæna à symptomate, similiter Herpes. Verum Phagedæna vlcus oīno est, idq̄ depascens, siue exedens, siue quomodo cunq̄ appellasse libet. Herpes non semper vlcus est, quotiesq̄ cum exulceratione est, non utiq̄ seruata veteri sede, vicinas partes depascit: sed sicuti nomen ipsum indicat, ritu serpentis bestiae, relicto priore loco transit ad alterum. Caurum vero vlcus, & sordidum, & purum, & æquale, & quod hyperfarcon græce dicitur. i. cuius supercreuit caro: hæc magis proprias sortita sunt appellationes, non tñ similiter oēs, sed æquabile à propria nimirū differentia, sicuti & caui, & supercrecens. At cruentum, & purum, & sordidum, non à proprijs differentijs, sed ab externis symptomatis sunt appellata. Ergo cum tam impar nominū impositio veteribus fuerit, multoq̄ etiam magis cū Epinyctida, & Acrochordona, id est pensilem verrucam; & Nyctalopa dicant: primum, quod noctu est enatum: alterū, quod summam occupat cutē: tertium, quod noctu visum aufert, aliaq̄ eiusmodi multa faciunt: nam si omnia numerem (quod ipse fugere iussi) superuacua persequi videar. Id omni modo agendū est ei, quem veritatis studium tenet, vt ab ea quæ nomina imaginationē faciunt recedens, ad ipsam rerū substantiā se conferat, atq̄ hæc inspiciat: tum quot in vniuersum sint, & morbi, & symptomata, & proxima siue interne horum causæ, requirat. Nos igitur id alijs cōmētarijs fecimus, quorum vnus de ægritudinū numero est, inscriptus autem est de morborū differentijs: alter de symptomatum est differentia. Adeo vero in eo opere causas horum vtriusq̄ seorsum explorare studuimus (dico tñ morbi, tum symptomatis cuiusq̄) vt ad præsentem disputationē nihil amplius desideret, sed preparata oīa iam sint. Itaq̄ ne legēda quæ hinc dicemus, vlli suaserim, priusq̄ in illis sit exercitatus. Quippe si quis illis tā numerosis theorematibus neglectis, huc se cōtulerit, nec ipse fructū percipiet: & quæ recte sunt tradita, temere icusabit.

Quid differat morbus & pathos, & quod omnis morbi dignotio ex ijs pendeat que corpori secundum naturam insunt.

CAP. 3. H

AC in illis quidem particulatim oīa, tum morbos, tum symptomata, tum causas inquirō. Hic duobus adhuc additis, quæ necessaria erunt ijs qui medendi artem exercebunt, tum me ad vsum inuentorum pendendum conferam. Quanam sunt, inquires, duo illa quæ dicere paro? Certe vnum, quid inter morbum, & quod Græci pathos vocant, interlit, indicabit. Alterum q̄ sine corporis elementis, ex quibus primum consistit, noscendis, non possint morbi inueniri, ostendet. Hæc igitur nos accuratissime tradere studebimus. Qui ea legent, oro ne prius ad ipsam methodum medendi se conferant, q̄ & ipsi quot in totum morbi sint, per se inquisierint, & que prodita à nobis sunt, curiose inspexerint. Ergo ceu hæc fecerint, incipiam quæ promisi. Tres esse in corpore affectus præter naturam, ostensum iam est. Causas, morbos, symptomata. Causas, veluti redundantiam, vel corruptelam. Morbos, vt phlegmonem, vlcus, Symptomata, vt malum colorē, & gracilitatem. Diuersa ab his sunt que immodice à corpore excernuntur, aut que præter naturā retinentur, & functionum vitia: oīa scilicet cōmuni nomine symptomata dicta; ceterum non vni generi subiecta. Quippe affectus quidam corporis est vitiosus color. Quod excernitur aut retinetur, affectus non est, sed affectum sequit. Similiter actio vel læsa, vel integra, affectus sanè non est: particularum autem vnde editur, affectū necessario comitatur. Ac oedema quidē & phlegmone ex ijs

** Epineides quid sint vid
paul. Regiu. lib. 4. cap. 9.*

*dem
cap.*

*vid in l. 1. de diff. sympt. in
prim.*

*5. l. 6. cap. ult. 6. et conse.
ant. mod. cap. 15.*

** Al. ob. ita. i. qm
i. nō pauca.*

A ex ijs sunt, quæ absolute esse dicuntur. Eodem modo & redundantia si ea sit sanguinis, & corporis pallor. Actio vero ex eorum numero non est, quæ esse absolute dicuntur, aut certe non similiter sicut iam comprehensa. Siquidem nullo temporis spatio manent eius partes, sicuti profectò nec sermone, nec etiam motus vilius: sed horum quilibet in ipso (vt sic dicam) fieri esse suū obtinet. Cum vero duplex sit motus genus, vnum in loco, aliud in qualitate: prius latius, secundum alterationem dicitur. Ac omnis quidem actio, motus est actiuus. Omnis alteratio, eius quod alteratur, motus est passiuus, patitur namq; quod alteratur. Ergo affectus dum alterantur, mouentur. Cum à motu cessauerint, iam alterati sunt: non autem amplius alterantur. Quicquid enim quocunq; modo se habet, aliquo omnino affectu est præditum. Quod autem in constanti ægreq; auferibili affectu est, id habitum iam quodam affectum est. Sanè alteratur is qui nigrescit: alteratus est qui iam obnigruit, siue (vt sic dicam) nigrescitur est. Itaq; alteratio generatio est qualitatis, aut affectus, aut quomodocunq; appellare velis. Nec si alterationem esse depositionem, vel mutationem eius quod prius fuit, dicas, id pugnet cum eo quod dixi alterationem generationem esse qualitatis. Cum ambo in idem recidant. Nam & quæ prior in corpore qualitas fuit, mutatur, & nunc noua gignitur. Quippe eius qui in Sole versatur, candor mutatur: nigritia gignitur. Rursus eius qui igni se calefacit, frigus mutatur: calor fit. Quoties vero cuiuspiam, quod substantia nō sit, generationem esse dicimus, non idem eo sermone significamus, sicut cum absolute generationem præferimus. Nam quæ absolute generatio nominatur, via est in substantiam. Quæ vero huius, vel illius generatio dicitur, via est in illius (vt sic loquar) entiam, siue subsistentiam. Verum hoc veluti extra rem sit dictum. Quod vero propositum nobis in disputatione maxime fuit, ferme iam definitum est, nempe aliqua in generatione, & mutatione, & alteratione, & vt semel dicam, in motu ipsam essentiam habere: aliqua in ipsius substantiæ constantia. Ac sanitas quidem, & morbus, & quæcunq; symptomatum causarumq; affectus, vel habitus sunt: ex permanentium constantiumq; numero sunt. Actiones oēs alterationesq; in quacunq; re fuerint, in ipso fieri essentiam suam possident. Et corpus secundum quodcunq; mouetur, secundum idem patitur: motusq; eius pathos, siue passio est. Sanè præsci motus oēs, etiam qui naturaliter se habent, nisi actiuo sint, pathos, id est passiones, nominant: sicuti etiam ipsos actiuos motus, actiones. Eo pacto & Plato sensuum alterationes, pathos, id est passiones, appellat: cum iunioribus aliter (nescio quomodo) sit visum, vt videlicet de solo eo qui præter naturam sit motu, id nomen vsurpet. Ac à veteribus quædam pathos priuatiue de omni extrinsecus motu dicebat: nunc per abusum etiam affectus, qui ex passione iam prouenere, nec amplius in motu sunt, pathos, id est passiones, appellant: non tamen diuturniores, aut ægrius auferibiles. Sed eiusmodi nomenclaturæ à iunioribus sunt inuenta. Diximus autē alibi diffusius de medicinalium nominum vsu. Nec illud nobis ad considerationem propositum nunc est: sed tm̄ quemadmodum ipsi vtemur, claritatis gratia, distinguere necessarium est visum. Nam contrarium sanitati affectum, à quo lædi actionem dicimus, morbum tm̄ appellamus, siue diutinus hic, siue breuis sit, siue momento duret. Ex reliquis affectibus, qui præter naturam sunt, eos qui hunc præcedunt, causeq; rationē obtinent, causas tm̄ dicimus, nō pathos. Qui illum sequuntur, si actionum offensæ sunt, & symptomata, & pathos: Eodem modo & immodicas vel inanitiones, vel retentiones. Qui vero affectus sunt, veluti vitiosus color, supra passionis & symptomatis appellationem, etiam affectus, vel affectiones vocamus, ita nimirum vt sunt. Omnium igitur horum comune id est, qd præter naturam sunt, & causæ, & morbi, & symptomata. Proprium autem morbi qdem est, actioni incommodare, symptomatis hunc sequi, causæ præcedere. Ergo nec is qui morbum esse motum præter naturam dixit, intellexit quid diceret: quemadmodum in proximo libro docuimus methodicorum nonnullos definiisse, adiecta ex superabundanti, constantia: Nec is, qui mutationem esse ab eo quod secundum naturam, ad id quod præter naturam, voluit. Quippe quæ non magis morbi, q̄ causæ & symptomatis definitio est: quædo

vit. s. lib. p. cap. 6. c.

B rationem esse dicimus, non idem eo sermone significamus, sicut cum absolute generationem præferimus. Nam quæ absolute generatio nominatur, via est in substantiam. Quæ vero huius, vel illius generatio dicitur, via est in illius (vt sic loquar) entiam, siue subsistentiam. Verum hoc veluti extra rem sit dictum. Quod vero propositum nobis in disputatione maxime fuit, ferme iam definitum est, nempe aliqua in generatione, & mutatione, & alteratione, & vt semel dicam, in motu ipsam essentiam habere: aliqua in ipsius substantiæ constantia. Ac sanitas quidem, & morbus, & quæcunq; symptomatum causarumq; affectus, vel habitus sunt: ex permanentium constantiumq; numero sunt. Actiones oēs alterationesq; in quacunq; re fuerint, in ipso fieri essentiam suam possident. Et corpus secundum quodcunq; mouetur, secundum idem patitur: motusq; eius pathos, siue passio est. Sanè præsci motus oēs, etiam qui naturaliter se habent, nisi actiuo sint, pathos, id est passiones, nominant: sicuti etiam ipsos actiuos motus, actiones. Eo pacto & Plato sensuum alterationes, pathos, id est passiones, appellat: cum iunioribus aliter (nescio quomodo) sit visum, vt videlicet de solo eo qui præter naturam sit motu, id nomen vsurpet. Ac à veteribus quædam pathos priuatiue de omni extrinsecus motu dicebat: nunc per abusum etiam affectus, qui ex passione iam prouenere, nec amplius in motu sunt, pathos, id est passiones, appellant: non tamen diuturniores, aut ægrius auferibiles. Sed eiusmodi nomenclaturæ à iunioribus sunt inuenta. Diximus autē alibi diffusius de medicinalium nominum vsu. Nec illud nobis ad considerationem propositum nunc est: sed tm̄ quemadmodum ipsi vtemur, claritatis gratia, distinguere necessarium est visum. Nam contrarium sanitati affectum, à quo lædi actionem dicimus, morbum tm̄ appellamus, siue diutinus hic, siue breuis sit, siue momento duret. Ex reliquis affectibus, qui præter naturam sunt, eos qui hunc præcedunt, causeq; rationē obtinent, causas tm̄ dicimus, nō pathos. Qui illum sequuntur, si actionum offensæ sunt, & symptomata, & pathos: Eodem modo & immodicas vel inanitiones, vel retentiones. Qui vero affectus sunt, veluti vitiosus color, supra passionis & symptomatis appellationem, etiam affectus, vel affectiones vocamus, ita nimirum vt sunt. Omnium igitur horum comune id est, qd præter naturam sunt, & causæ, & morbi, & symptomata. Proprium autem morbi qdem est, actioni incommodare, symptomatis hunc sequi, causæ præcedere. Ergo nec is qui morbum esse motum præter naturam dixit, intellexit quid diceret: quemadmodum in proximo libro docuimus methodicorum nonnullos definiisse, adiecta ex superabundanti, constantia: Nec is, qui mutationem esse ab eo quod secundum naturam, ad id quod præter naturam, voluit. Quippe quæ non magis morbi, q̄ causæ & symptomatis definitio est: quædo

† In quibusdā cod. hæc nō habentur.

† Antiqui cod. quos vidi & impressi legunt. οὐ μὴν ἔχοντες τὴν οὐδὲ δὴ ἄλλω ἄνθρωπος, ποὶ ἢ ἀπὸ τοῦ τῆς ἰσθμίου, ἢ τῆς σίαν. non tamē diuturnior aut ægrius auferibilis est affectio q̄ habitus: quæ admodum nec imbecillitas. Linacertamen melior rē lectionē vī habuisse.

C omnia ea affectus sunt præter naturam. Verum si breuis spatij sunt, constat acuta esse: sin ægre auelluntur, diuturna. Noson autem, an Nosema dicas, nihil interest, quemadmodū etiam nō interest Pathos, an Pathema dicas. Atqui pathos, id est passionis, appellationem de morbo dixisse veteres, quemadmodum & Arrhostian, id est infirmitatem, & Asthenian, id est imbecillitatem, ostensum nobis est in ijs quæ de medicinalibus vocabulis scripsimus. In quibus illud quoq; traditum est, nihil referre dicere q̄ valetudinem infirmam, an infirmitatem valetudinis. Nam & ipsos qui ægrotant, appellant non solū Nosuntas, id est ægre habentes, sed & Asthenuntas, id est parum valentes, & Camnontas, id est laborantes. Reliquum nunc fuerit, vt cuius causa hæc oia diximus, in medium adducto, ad aliquid eorum quæ proxime tractanda sunt, deinceps transeamus. Id qd sit, rogas: Certe non aliud q̄ quod sæpius iam ante dictū est. Primū ac maxime id medicos studere, idq; ferè proprium eorum munus esse, vt morbos adimāt. Quippe simul cum hoc non modo actionis vitium statim euanescit: sed etiam reliqua omnia symptomata tolluntur. Siquidem primum ac maxime actionis ipsius, quæ secundum naturam edatur, omnes egemus: propter illam vero & sanitatis. Sed & functionis incommodum amoliri omnes cupimus, ob id vero etiam morbum ipsū. Cæterum, non functionis vitio, sed morbo ipsi, id est affectui præter naturam,

vit. ca. 3. fol. 9. v. 9. ca. 9. b.

vit. ca. 3. aph. com. 28.

† Arrhostian an Arrhosthema.

D Septima Classis. bbbbbb ij naturā,

Gal. methodi medendi

naturam, qui actioni incommodat, applicamus remedia. Quisquis igitur ex ijs quæ particulis naturaliter insunt, & quæ temere accidunt, & quæ actionis sunt causæ, distinguere non potest: quomodo credibile est ut ipse affectum ex quo primum actio læditur, inuenire possit? Nam quæ temere corporibus accidunt, etiã si milles sint alterata, nocere pfecto actioni non possunt quãdiu à quibus fiebat, omnia naturam suam tuentur. Horum vero si vel vnumquodlibet sit alteratum, actionem quoq; ipsam statim lædi intantum est necesse, in quantum ab eo, cum secundum naturam se haberet, est adiuta.

* Tribus exemplis ostenditur dignotionem morbi ac curationem, ex intellectu affectus, qui secundum naturam inest, pendere.

CAP. 4.

AC mihi quidem res tota explicata iam est, clareq; ostensum, ijs præsertim q̄ intelligere vera possunt, fieri non posse vt omnium morborum numerum methodo quis comprehendat, nisi idem omnium causarum actionis numerum, corpore secundum naturam se habente, norit. Nihil tñ ex iam dictis intelligere adhuc possunt, quicunq; vel rudiõres sunt, & ingenio crassiore, vel methodicæ sectæ nugis innutriti. Denuo igitur quod nũc generatim dictum intelligentibus est, illis quoq; speciatim exponamus, vnum aliquod atq; alterum veluti exẽplum sermoni proponentes. Cur lingua sapores percipit, nec vlla pars alia? Num propter colorem, aut sitũ, aut magnitudinem, aut figuram? Quippe ea affecta, nec cõmode sapores sentiente, aut colorem eius ad naturam suam reducemus, si videlicet huic actionem debet: aut iam dictorum quod dicitur, si ab illo agendi vim accipit. Quod si propter aliud ab ijs quippiam, constat si illo tñ tenus ad naturalẽ habitum sit restituta, nullo etiã reliquorum fore opus. Nam esto, exẽpli gratia, densitas certa pororum causa sit, cur succi saporem diiudicet: Nunquid horũ symmetriam, quæ in sanitate visitur, tuebimur? rursusq; ametriã, id est à iusto modo recessum, quoties laborat, corrigemus? Esto (si placet) mediocris calor causa sit, cur saporem intelligat: Num hic quoq; manifestum est, cæteris neglectis, vnam adhibendam curam, vt illud seruemus à quo agendi facultatem accepit? Iam si propterea q̄ ita in sicco humidoq; attemperata sit, idcirco sentiat: quis non reliquis posithabitis, huc tñ intendant, vt neq; iusto siccior sit, nec etiã humidior? Quis rursus, si hoc verum est, non facile prompteq; colligat duos esse vniuersos linguæ morbos, alterum sicum, alterum humidũ? Veluti rursus si per moderatum calorem, & frigus habet quod sentiat: quis non hic quoq; duos esse morbos eius intelligat, caloris frigorisq; à modo recessum? Non aliter quoq; si ppter tenuiũ meatuum competentiam sensum est nacta, promptum pfecto hic quoq; colligere est, omnino eam ex horũ contrãrio habitu esse vitandam, duplexq; vitium fore, densitudinem eiusmodi meatuum, & raritudinem. Sed num etiã plura dicã, quò stupidos istos inducã, vt si nihil aliud, illud saltem intelligant, non posse quenquam, nec inuenire, nec demonstratione asserere morborum numerum, qui nõ ex ijs quæ particulis insunt, tum quæ causæ actionis sint, tum quæ temere accidant, norit? Num etiã alterum adhuc tertiumq; exemplum adijciam? Sape nanq; multitudine exemplorum, stupidorum animi veluti à somno excitantur. Age igitur ita homines interrogemus: Idcirco ne corpus calida, frigida, dura, mollia, lenia, & aspera, omnia deniq; tangibilia sentit, q̄ candidum colore est, aut nigrum, aut rufum, aut vno verbo, q̄ talis coloris est? An propter horum nihil, sed aliud quippiam? Neminem enim arbitror latere, quin si quid probe sentiendi munere utetur, id tñ illi tuẽdum custodiendumq; sit, ex quo vno probe sentiendi facultatem accepit. Nam si ex eo q̄ candidum fuit, id dotis obtinuit: eius nimirum tuendi maxima erat habenda cura, sicut nigri fugiendi. Sin contra ex eo q̄ nigrum fuit, sentiendi vim habuit: oēs (arbitror) alios colores fugere formidareq; oportebat. Ad eundem modum & si inde adeo sentit, q̄ flauum, vel rufum est, fugiendi (arbitror) alij colores sunt, ceu sensum vel penitus abolentes, vel vitiantes. Præterea, si eo q̄ durum sit, sensu est præditum: si molle fiat, deterius sentiet: Æque vt si eo q̄ densum sit, si ad raritudinem mutetur. Iam si tenuium meatuũ symmetriæ acceptam sentiendi vim refert, vbi ab hac recesserit, vitiabitur. Et generaliter, vt sentiat, id tantum ipsum adsit oportet, vnde sensum obtinuit: atq; id tantum corrigatur, vnde sensus est læsus, cum à natura recessit. Num igitur tertio exemplo est opus? an hæc abunde satisfaciunt? Sanè prudentibus vel hæc superuacua puto, vt qui vniuersale intelligere sine exemplis possint: rudibus autem, & auersis, & contentiosis ne si tertium quidem addam exemplum, quicquã fortasse profecero. Verũtamẽ quando duo iam dicta sunt, & inaniter tempus nostrum semper terunt: non fuerit alienum, vnũ etiamnum ijs exemplum adijcere. Proponatur itaq; iam quemadmodum ventriculus male concoquens nobis sit corrigendus. Verba autem faciemus, non solum cõtra methodicos, sed etiã contra eos rationalium, qui non cognita ipsius actionis prima causa, quam continentem etiã nominare sunt soliti, methodo quadam ac ratione constitui posse artem putant. Esto igitur quispiã dicat (ab ijs enim quæ obuiam promptamq; absurditatem exhibent, coepisse præstare, quò eos, si fieri potest, ad ea quæ cõfusa magis sunt, intelligenda sensim perducamus.) Esto inquam, aliquis dicat hunc quẽpiam, qui nunc cruditate laborat, q̄ multos deinceps dies solo lacte est altus, ventris colorem mutasse, albumq; ex rubro reddidisse, idcircoq; ventris sui functionem vitiasse. Fortasse iam rides, & iure pfecto rides. Verum si scias quã sit simile, & huic de coloribus citra vllam

* οὐκ αὐτρίποι

F

† ametria.

G

H

* οὐκ αὐτρίποι

A vllam demonstrationem adhibitam quiduis pronunciare, & tibi de exiguorum meatuum (verbi gratia) symmetria, aut alio quolibet affectu, non arbitror iure ridebis. Nam aut in tete risum veries, aut non in hunc. Nam esto impudens sit, qui causam minus pbe concoquendi coloris imputet, dicatq; q quoniam ex naturali colore ventriculus ruber est, nunc vero redditus est planè albus, idcirco cruditate laboret est necesse. Libens sanè audiam, quid tu contra huc obijcias. Ego enim aliam rationem non inuenio, q̄ vt iubeam qui ita dicet, prius ostendat an omnino propter colorem, iustam ac naturalem actionem ventriculus edat. Tu si quam aliam habes, libens audia. Sed nec habes, ne habere aliam contradicendi rationem potes contra eum, qui colorem cruditatis ventriculi causam esse dicit, q̄ exigere vt doceat quo modo ex naturali colore consecutus, vt concoqueret ventriculus, sit. An igitur huic, qui coloris cruditatis causam imputat, fides nō adhibebitur antequam doceat etiam hoc nomine agere ventriculum: tu cum vel tenuium meatuum symmetriae vitio, vel alij cuiuspiam hanc ascribas, credi tibi postulabis, priusq̄ doceas quo pacto ex symmetria in illo genere agat? At non hoc aio, inq̄, nec aliud quicq̄ esse concoctionis continentem causam, sed prorsus id ignorare me fateor. Atqui si ei qui coloris actionis causam tribuit, necesse est etiam eidem læsionē actionis imputet: qui vero tenuium meatuum symmetriam actionis causam dicit, etiam horum ipsorum à iusto modo recessum, eandem vitare fateatur: tum qui temperamento quatuor qualitatum, caloris, frigoris, humoris, & siccitatis, actionis causam assignat, etiam eorundem ipsorum intemperie offensam eius ascribat: Vtiq; & tibi necesse erit, eo quod secundum naturam est, prius presumpto, ita quod præter naturā est, inquirere: aut si ipsum quod secundum naturam est, non nosti, nec quod egressum à natura est, nosti? Etenim vos etiam ipsos audio contra Empiricos dicere, fieri non posse, vt qui id quod secundū naturam sit, nō norit, dignoscere id quod præter naturam sit, possit. At nosco, inquit, quod secundum naturam se habet. Quæro, totum ne an partem eius aliquam? Atq; pars ipsa quam nosti, est ne actiōis ipsius causa, an ventriculo inest ocioso? Nam quid demum eius nosti: situm videlicet, & magnitudinē, & contextum, & figuram? At nihil horum actionis est causa. Sed nec Empiricos horum quicq̄ latet: quippe qui & se partium dissectione, cum occasio hanc offert, vt fatentur: & ex illa se hæc intelligere, non tñ actiones vsusq; particularum. At noui, inquit, & actionē. Est. n. circūplexus & attritio. At nisi causam eius noueris, nec morbum intellexeris. Nam si quatuor qualitatum mediocris tēperies, actionis sit causa: earū intēperies, oīno vitij causa erit. Tu vero reris phlegmonē, & scirrhum, & œdema, & abscessum, aliaq; quæ oculis vsurpari possunt, solos esse ventriculi morbos, quibus ne hæc ipsa quidem veluti Empirici solis oculis, manibus, & reliquis sensibus apprehendas: sed ad ipsam essentiam eorum tentas ascendere, atq; hanc diligenter disquirere, videlicet non contentus ijs symptomatis, quæ sensui apparent. Quæ tñ symptomata Empiricis definiunt, ac circūscribunt suam syndromen. Sic enim ipsi appellandam censent symptomatum congeriem, quæ in affecto sunt loco. Sed nec curationis indicationem ex apparentibus symptomatis accipis. Non enim an tumor præter naturā, nec an renitens, nec an cum dolore, nec an ruber: sed an sit in finibus arteriarum impactio ex coincidentia, consideras: ac curationem (vt ipse fatearis) ad hoc referens, exploras. An non ea est Erasistrati docendi ratio, vbi de febribus agit: sicuti rursus alia Dioclis, alia Praxagoræ, alia Asclepiadis: Itaq; non à symptomatis quæ in phlegmones apparent loco, indicatio præsidij his sumitur: sed ab ipsa substantia. Neq; enim an tumor à natura egressus, neq; an renitentia, neq; an dolor pulsatilis: sed an & coincidentia, & impactio in finibus pulsatiliū, aut obstructio in exitu venarum, aut putredo aliqua succorum, aut corpusculorum ratione contēplabiliū, in laxitatibus æque ratione speculabilibus, intentio sit, æstimant.

Vit ea in libro de osibus à prin.

B Quare hi omnes ab affectu phlegmone laborantis partis, non à symptomatis, quæ hanc sequuntur, præsidiorum indicationem sumunt. Ad eundem arbitror modum, & si quis calidum, frigidum, humidum, & siccū, causatur. Verum hic etiam si ventriculus citra phlegmonem, aut vlcus, aut abscessum, aut alia id genus, eo tantum q̄ frigidior euaserit, non recte concoquat: tñ remedijs non destituitur. At qui phlegmonas, scirrhos, aliaq; quæ oculis videre licet, tantum esse morbos putant, ridicule planè cruditates, quæ sine ijs fiunt, ex imbecillitate ventriculi incidere dicūt: ceu affectum aliquem priuatum seiunctumq; imbecillitatem esse velint, non autem velut in suppurantibus, aut scirrho grauatis, aut phlegmone affectis, aut alia quauis ratione laborantibus inesse. Quippe omnia hæc vitia, siue in ventriculo, siue in iecinore, siue in pectore, siue in alio quouis, accidant: illico partem in qua sunt, ad propriam functionem edendam imbecillioem reddunt. Sed id non satis illis erat ad indicanda remedia: alioqui frustra inquireūt affectus, frustra q; ad ipsam morbi essentiam subeunt, tanquam non aliter detur idonei compotes esse remedijs. Non igitur (qui imbecillitatem vitium esse dicunt, vbi nullo ex ijs quæ ipsi morbos definiunt, affecto ventriculo, animal cruditate laborat) ij, dum à nobis refellant, expectant, sed ipsi seipos redarguunt. cum non proprium aliquod, sed cōmune omnium dicant, quodq; nec illis ipsis iudicibus, remediōrum inuentionem indicare facile possit. Quippe illud roborare imbecillitatem, nomen nudum, ac veluti meta potius est, quò curans dirigit; non curatio. Nam quid faciendo ijs qui inualidi ad actionem sunt, robur vindicet, non dicunt. At in hoc curatio consistebat, & nisi ventriculi

C Septima Classis, bbbbbb iij affectu

* arteriarū.

D Quare hi omnes ab affectu phlegmone laborantis partis, non à symptomatis, quæ hanc sequuntur, præsidiorum indicationem sumunt. Ad eundem arbitror modum, & si quis calidum, frigidum, humidum, & siccū, causatur. Verum hic etiam si ventriculus citra phlegmonem, aut vlcus, aut abscessum, aut alia id genus, eo tantum q̄ frigidior euaserit, non recte concoquat: tñ remedijs non destituitur. At qui phlegmonas, scirrhos, aliaq; quæ oculis videre licet, tantum esse morbos putant, ridicule planè cruditates, quæ sine ijs fiunt, ex imbecillitate ventriculi incidere dicūt: ceu affectum aliquem priuatum seiunctumq; imbecillitatem esse velint, non autem velut in suppurantibus, aut scirrho grauatis, aut phlegmone affectis, aut alia quauis ratione laborantibus inesse. Quippe omnia hæc vitia, siue in ventriculo, siue in iecinore, siue in pectore, siue in alio quouis, accidant: illico partem in qua sunt, ad propriam functionem edendam imbecillioem reddunt. Sed id non satis illis erat ad indicanda remedia: alioqui frustra inquireūt affectus, frustra q; ad ipsam morbi essentiam subeunt, tanquam non aliter detur idonei compotes esse remedijs. Non igitur (qui imbecillitatem vitium esse dicunt, vbi nullo ex ijs quæ ipsi morbos definiunt, affecto ventriculo, animal cruditate laborat) ij, dum à nobis refellant, expectant, sed ipsi seipos redarguunt. cum non proprium aliquod, sed cōmune omnium dicant, quodq; nec illis ipsis iudicibus, remediōrum inuentionem indicare facile possit. Quippe illud roborare imbecillitatem, nomen nudum, ac veluti meta potius est, quò curans dirigit; non curatio. Nam quid faciendo ijs qui inualidi ad actionem sunt, robur vindicet, non dicunt. At in hoc curatio consistebat, & nisi ventriculi

* πδδσ
* πδδν

Gal. methodi medendi

affectu inuento, vt remediorum sic cōpos, fieri non potest. Quippe si refrigit, calfaciendus est: si humentior est effectus, siccandus est: pari modo si immodice incaluit, refrigerandus est: si siccatus, humectandus est. Atq; hæc quatuor simplices curationis rationes sunt: Altere quatuor compositæ sunt. Si frigidior ac siccior temperamento redditus ventriculus est, calfaciendus simul humectandusq; est. Sin humidior & calidior iusto euasit, siccandus ac refrigerandus est. Pari modo si calidior ac siccior est effectus, tum refrigerandus, tum humectandus est. Sin humidior ac frigidior, q̄ pro natura est: siccandus ac calfaciendus est. ¶ Quare octo tum ventriculi ipsius affectus sunt, quas illi imbecillitates dicunt: tum octo medendi rationes.

Aduersus eos medicos, qui naturalis actionis causam negant inquirendam, ut methodus dignoscendi & curandi morbi constitueretur.

CAP. 5.

Nec sicut Empiricis, sic vlli dogmatizantium dicere licet, sint hæc, an nō sint, nihil esse opus intelligere. Funditus namq; logicam sectam subuertent, si ignorato affectu, curationis tñ facultatem abunde sibi superesse dicant. Etenim ab vsu ipso omnes quomodo curandum sit, intelligunt, si ab ipsius rei natura indicationem non sument. Ac Empirici quidem & q̄ inuenire posse non putent quicq; eorum quæ abstrusa sunt, & q̄ id etiam si inuentum sit, non desiderent, (quippe obseruatas à se esse curationes in apparentibus concursibus) merito nec scire se an octo affectus sint, quibus ventriculus imbecillitas fit, aut: & citra eiusmodi superuacuum morositatem remedijs se abundare. Qui vero & rationem se habere profitentur, cuius ope etiam abstrusa inquirant, & ipsorum inuentionem præsidiorum præstare indicationē dicunt: hos quomodo non pudeat dicere, aut non nosse se, an octo affectus sint, aut eos ad medendum se non requirere? Neq; enim id tantum dicere satis est, non nosse se: sed refellere par est eos, q̄ se scire affirmant, ceu parum vera professos. Quoad vero nec ipsi id faciunt, alijq; non pauci demonstrationis fide cōfirmant omne corpus pro certo quatuor qualitatum temperamento opus suum edere, rationalius est illis accedere: nisi forte qui nuda afferunt verba, plus sibi credi postulabunt, q̄ qui cum demonstrationum fide loquuntur. Atqui illi si nō aliud, saltem suadere ac docere auditorem student, non cogere iubereq;. Hi totum cōtra, tyrannorum ritu iubent, ne queramus actionis causam. Verum nos hoc nomine Dionysium, Phalarim, cæterosq; tyrannos odio prosequimur, q̄ iubent imperantq;, nō suadent, ac docent, sicut Solon, Draco, & Lycurgus. At, inquit, ego intra limites artis maneo: vos & ab ijs exceditis, & ad naturalis philosophiæ principia nos reducere conamini. An igitur homo lepidissime, ne hoc quidem ipsum demonstrabis, qui nam videlicet medicinæ artis sint limites, quæq; nouisse expediat ei qui ratione remediorū inuentionem molietur, sed terrifico vultu tuo nos reddere attonitos putas? Audio quidem & te illud dicere, non oportere actionis inquiri causam. Audio & Empiricos dicere, nec actiones ipsas esse considerandas. Audio non minus illum qui dicit, non tantum has esse æstimandas, sed etiam causas vnde nascantur quærēdas. Num igitur ex eo esse me iniquorum iudicium numero iubes, qui priusq̄ oēs qui inter se dissident, audierint, vni statim ferunt suffragium? An primum quæ vestrum quisq; dicat, seorsum audire vis: dein conferre, atq; perpendere quis tum sibi, tum apparentibus cōsentiat: quis rursus nec secum, nec cum ijs quæ apparent? Atqui si ita faciam, Empiricos audiam, et si quæ dicunt, stabiliter non demonstrant, saltem ea lenire conantes. Vos ne id quidem facitis. Nam sanè libenter audierim quis vestrum, vel senimen aliquod, vel demonstrationem aliquā afferre sit conatus, cur actionis causam inquiri nō expediat. Quæ enim à me methodus supra est posita, inquirendam esse demonstrauit. Vos q̄ inquirenda non sit, nec demonstrationem vllam, nec rationem vllam phabilè afferre conamini: sed tñ elato supercilio terrete nos obiurgatis, abscedere à summa physiologia iubentes, nec sic querere hominis naturā intelligere, vt philosophi faciūt, qui ad primā vsq; elementa ratione ascendunt. Illud quoq; vobis vel dixisse tantum satis vides, nempe arteriam, & venā, & neruum, principia continentia, & veluti elementa eius physiologiæ, quæ de homine instituitur, ponenda esse. In quo quidam Herophilum laudauit, q̄ ita ad verbum dixerit, Esto hæc prima esse, tametsi prima non sint. Sed qui ad demonstrationē prouocat, ac hypotheses istorum, qui sic opinātur, pugnare secum ostēdit, hunc auersamini ac fugitis, prorsusq; non auditis, & contemneris simulatis, ibiq; rationem fastiditis, ijdem scilicet qui contra Empiricos rationem demonstrationemq; extollitis. Nam q̄ secum dissident rationes omnium, qui vel ex dimidio dogmatizant, etiam ijs qui tenuiter in demonstrandi methodo sunt exercitati, facile perspicere licet. Cum enim phlegmone vētriculus laborat, atq; inde adeo concoquere nō valet, quænam phlegmones causa sit, quærendum censent, atq; inde præsidiorum copiam coniectant, sprete Empiricorum inuentione. Cum vero citra phlegmonē, aliud ue id genus vitium, solius intemperantiæ culpa concoquere non valet, hic rursus auxiliorum facultatem ab experientia perant. Atqui hæc secum non conueniunt, cum Empiricorū opinio sibi constet, præterea demonstrat efficiatq; quod volunt ex ijs, quæ vos ipsi non inficiamini, lēmat. Quippe si fieri vllomodo potest, vt ex ijs quæ apparent symptomatis curandi ratio coniectetur, ignorato affectu: vtiq; non hic possibile, in alio fuerit parum possibile: sed æque in omnibus possibile erit. Ergo ne hoc quidem loco rationem vllam afferre poteritis, quo minus, vbi affectum explorare nequitis, experientia

E
finantiq; legi
tur vt Linæet
vertit. Ex ius
prellis tamen
ita verti pōt.
quare & octo
sunt ipsius vē
triculi affectus,
q̄ sunt causæ
ipsius (vt ipsi
dicunt) imbec
illitatis.
F

G

H

cc

- A** perientia ipsa satis sit ad remediorum inuentionem. Omnia igitur tyrannorum ritu imperatis: uti vero demonstratione nec ipsi vultis, (præstat enim ita fortasse dicere, quæ non posse vos) nec ipsi qui uti tum volunt, tum possunt, acceditis. Itaque quid aliud sunt disceptationes vestrae, quæ lites, & contentio, & prouocatio ad conuicia, & pugnas: cuiusmodi præceptorum vestrorum quidam perpetuo exercuit: aut irridens si quis calidi, vel frigidi mentionem faceret, tanquam balneatoribus magis, quam medicis ea nomina conuenirent: aut vehementer increpans quasi longissime à medici arte digressum: aut Erasistrati grauem illam autoritatem obijciens. Verum hæc ut primo auditu oblectabant, ita cum secundo & tertio audiui, molesta sanè fuerunt, ceu scurris, quam medicis magis congrua. Si enim semel autoritas eorum, qui ultra non esse procedendum iubent, legitimus testis esse ad demonstrationem putabitur, omnia iam meræ nugæ erunt, nec finis in disputatione ullus, nisi qui nunc visitur, inimicitia, pugna, conuictum. Quippe qui à logicis demonstrationibus digressi, credi quippiam censent, propterea quod Herophilus, aut Erasistratus ita iussit, hos necesse est omnis generis conuicia pugnasque sequi, admiranda scilicet disputationum quæ nunc habentur præmia. Fingamus enim alius dicat, huic qui comode non concoquat, ventriculum frigidum & siccam intemperiem contraxisse, proindeque humectandum, ac calfaciendum esse: Alius, quod naturalis eius habitus mutatus ad frigidius, & humidius sit, calidum siccumque victum adhibendum suadeat. Tertius autem quispiam accedens, quod quæ comprehensa sunt, non recte sint dicta, id ne tentet quidem ostendere, sed tantum eos qui dixerint, obiurgat, quasi superflua scrutentur, & testes adhibeat Erasistratum, vel Herophilum: nonne (ut dixi) dissidij hinc mutuique conuictij initium excitabitur: Quippe illos contra necesse est Athenæum, & Mnesitheum, & Dioclem, & Plistonicum, & Hippocratem, & Philistionem, & sexcentos alios tales opponere testes. Si enim testibus decidenda lis erit, non modico hi vincunt. Nam quod tum insalubris intemperamenti plures sint species, tum cuiusque earum diuersa curatio, vbi non Hippocratis modo, & plurimorum aliorum medicorum, sed etiã Platonis, Aristotelis, Theophrasti, Zenonis, Chryssippi, & omnium illustrium philosophorum testimonio comprobantur: utique & quod citra naturam corporis exacte inuentam fieri nequeat, ut vel de morborum differentia quicquam inuenias, vel auxiliorum conuenientium copiam sis compos, ipsi dem ipsi tum philosophis, tum medicis confirmabunt: hisque non tyrannorum ritu, sicut isti, iubentibus, sed euidenti ratione probantibus. Contra hæc igitur, qui calidum, & frigidum, balneatorum, non medicorum dicunt esse vocabula, dicentibus videlicet utentur, & risus mouebunt, moriones, phrygas, aut scholasticos narrantes. Quippe conscij sibi sunt non modo nihil demonstratione confirmatum scire: sed nec quid demum demonstratio sit intelligere. Ergo ex his dicentibus necesse est oriatur dissidij initium. Ut enim primum omnium memorem que nugantes sine demonstratione dicere non dubitant, considera quo pacto necesse sit ex eo pugnam subsequi. Nam vbi contra dicta eorum nuda, & demonstrationis expertia, ac contra testes ipsos quibus credendum censent, alij tum celebriores, tum longe plures testes opponunt: necesse est, vel cedere, vincique utroque nomine, & quod demonstrare recusatunt, & quod numero testium sint impares: vel perfricta fronte Erasistratum omnibus illis testibus dicere maioris esse fidei. Siquidem hic necessum est alterum negare esse maioris fidei, aut Hippocrate, & Mnesithæo medicis, aut Aristotele, & Platone philosophis: alterum esse maioris fidei insistere: deinde varie vtroque citro tam immodesta, contentiosaque contradictione iactata, alterum eorum impelli, ut dicat non esse, alterum bene sanè, si tu Erasistratum in ordinem redigas. Hæc, n. quotidie fieri in medicorum disputationibus, ô Hiero, vides. Ea vero semel data porta, omnia iam muliercularum verba ingeruntur: & cum mutuis se male dictis asperferint, inutiliter amisso tempore discedunt. Atque hæc turpitudinem non est quod dicat aliquis non esse ab ipsis qui demonstrationem fugiunt, incepta. Fugiant autem multifariam, ut scis: alij cum grauitate tantum increpantes: alij scurrile aliquid commenti: alij in risum sannasque disceptatione abrepta. Quod si quis sermoni stare, demonstrationesque audire audeat, primum quidem omnino non intelligit: neque enim potest qui demonstratiuæ methodi sit imperitus, eos qui ipsa utuntur intelligere. Quod si aliquatenus intelligit, at quod dogma suum in quo est innutritus, propugnare omnino decreuit, contra tendere aggressus, dein deprehensus, quæ nec rite cludant, nec colligant, sed vana nugaciaque sint dicere, irascitur, & deuouet Dialecticos, ceu malorum authores, quod videlicet pituitam à naribus ipsorum detergent, ipsisque mederi conantur, adhibitis scilicet non melle, & placentis, sed allijs, & capis, quæ etiam pituita tentatos gallinaceos sanare solent. Quippe millies affuisti ipsis, cum à diuersis cludentibus argumentis non aliter quam ab ipso allio, & capis cogentur lachrymari. Nec te profecto latet, multos sæpe nobis priuatim falsos, sentire iam se suam sectam, quæ sit absurda, nec tamen hanc posse publice mutare: cum alio qui nec alia nosset, vnde haberent in pretio, & iam vulgo propter hæc, & noti, & in pretio forent. Itaque ob hæc ipse quoque sapius distuli commentarios de medendi methodo scribere, pro cõperto plane habens paucissimos huius tēpestatis ab ipsis adiutum iri. Etenim nisi magna quepiã miraque mutatio humanarum rerum fiat, actum de bonis studiis est, utpote confusis ac corruptis, nemine veritate ipsam, sed tamen scientiæ famam quaerente. Optime, n. profectio scis, ne quinq; quod vsque inuenisse nos, qui esse potius quam videri docti cuperent. Atqui nisi quis sapientiam ipsam, propter

Septima Classis.

bbbbbbb iij scipiam

* rorōf ouq. i. morboſi, vt ipſe ſcias vers tit.

† Al. vt dicat, nō tibi ſane ita bñ erit, ſi Eraſiſtratum negli gas.

Gal. methodi medendi

seipfam expetat, ne tempus quidem vllum inueniet, quo se in Logica methodo exerceat, immo **E** diuitijs, & famæ, & potentia ciuili inhians, in horum ambitu vitam omnem consumet.

Aduersus eos qui morbos à sola plerumq; intemperie fieri negarunt: & quot sint prima morborum genera, quæ in similaribus, & instrumentalibus partibus oriuntur. CAP. 6.

Ergo dimissis his, rursus ad propositum redeamus. Est autè ab initio propositum illud, qui omnem morborum numerum methodo non inuenit, hunc maxime in ipsis medendi methodi foribus lapsurum: cum constet totidem esse medendi rationes, quot sint morborum ideæ. Ergo sic in enumerandis morbis egisse, vt neq; priuatis proprietatibus attentus infinitos statuatur, nec in primis statim generibus subsistat, id in promptu cuiq; nō est, sed ei tm̄, sicut antea dictum est, qui in diuidendi methodis sit exercitissimus. Principium vero diuisionis eorum est, vt etiā aliubi diximus, vt essentia ratio rei diuidendæ, constituatur. Igitur illud monstratum nobis est, morbum omnino vnum ex ijs esse, quæ præter naturam sint. Hæc autem quatuor cum sint, actio offensa, affectus vnde actio provenit, affectus ipsius causa, & quæ hunc subsequuntur symptomata; siue functionem ipsam vitiatam, siue vnde hæc provenit affectum, morbū nominare velis: nihil id medendi methodum immutare ostensum est, modo vnum illud intelligatur, primam ipsam curationem, quam etiā nonnulli continentem appellant, affectus esse qui actioni incōmodat. Porro ostensum à nobis diximus, rationabilius hunc morbū appellari, non tm̄ vetare nos quin, sicut id cordi sit, actiōis noxam morbum nominet: affectum qui hanc creet, morbi causam. Præsumpto igitur qd morbus vocetur affectus is præter naturam, qui functioni officiat, inquisiuimus deinceps quot in vniuersum morbi essent. Vbi clarū obiter fecimus, siquis via ordineq; processurus sit, nec (sicut vulgus medicorum facit) tyranni ritu imperaturus, huic primum inueniendum esse affectum illum, qui functionis effectrix sit causa. Hunc sanè nos eucrasian diximus esse calidi, frigidi, humidi, ac siccī, Proindeq; primum morbum in similaribus esse, ex horum intemperie ostēdimus. Alius quispiam corpulorum, & meatuum symmetriam statuet, eoq; ex indēbito meatuum ipsorum modo ægrotare animantes. Cæterū, siquis nec ipse actionis causam, in quo nam entium sit genere, audebit statuere, nec ijs qui statuunt contradicet, ac nihilo secius tm̄ ratione methodoq; se procedere arbitrabitur, hunc egregie improbum esse diximus: vt q nec tutum se ab Empiricorum accusatione facere possit, & secum planè pugnet, quippe eiusmodi homines ex dimidio logicos esse, q qua ratione phlegmone, scirrhus, œdema, & alia id genus fiant, multo labore disquirunt: lædī autem etiā citra hæc omnia ex sola intemperie actionem, nō intelligunt: sed empirice talia curant. Quisquis igitur quantum hi aberrant scire volet, tm̄ quot morbos transiliant, quantoq; plures ignorent, q norint, librum de morborum differentijs perlegat. **G** Intelliget enim Hippocratem primum oīum recta instituisse via. Quæ cum à posteris absolūda fuerat, non modo nemo eorū absoluit, sed pleriq; etiā quæ probe fuere inuenta, corruerunt. Proxime autē vt viam quæ inchoata est ab eo, p̄ficerent absolueruntq; Aristoteles, & Theophrastus accesserunt: & si fateri verum oportet, potestate absoluerunt. cum cōstituerint aliud esse in corporibus similaribus morbi genus, aliud in ijs quæ instrumentalia dicantur. Quippe à similaribus functiones edī; eoq; esse cuiusq; instrumenti vnam tm̄ similitarem: Reliquas vero, quæ cum hac quoduis instrumentū perficiunt, eas, vsus alicuius gratia, illius quæ prima erat actionis causa factas esse. Sed & horum tamen rursus cuiusq; esse per se actionem, veluti in oculis. Satius enim fortassis sit, quæ in alijs diffuse ostendimus, strictim hic commemoremus. Ipsum visus instrumentum est crystallinus humor, reliquæ oculi partes, eius causa sunt factæ. Quarum omnium vsus narrauimus in decimo operis de partium vilitate libro. Cæterum, quanq̄ crystallini maxime causa omnes sunt factæ, singule tm̄ earum aliquam seorsum actionem sunt nactæ: ac vena quidem, & arteria, & neruus, toti animanti communem. Membranulæ oculi omnes cum sint nutrimenti participes, omnino naturalibus facultatibus sunt præditæ, ac perinde etiā functionibus quæ ab his proficiscuntur. Quoties igitur crystallinus humor ex intemperie laborat, omnino læditur oculorum functio. cæterū, non est eorum, vt organa sunt, morbus. **H** At quod hypochyma vocant, nullius similarium est morbus, sed oculi totius, vt instrumenti. Ad eundem modum, si in finibus venarum, quæ in cauo iecinoris habentur, obstructio ex lentis, aut crassis succis subhæsit, digestio quidem in corpus per has morabitur, ægritudo tamen totius iecinoris, ceu instrumenti censetur, nulla similarium eius partium ægrotante. Quod si intemperies venas eius infestauerit, ipsarum quidem illarum morbus primum erit, ex accidente vero etiā iecinoris. Ac Erasistratus quidem in phlegmone substantia tradenda est lapsus. cum nec in particulis, quæ phlegmone laborant, in finibus pūllatium impactio necessario cernat, nec arteria spiritum tm̄, cum in naturali habitu sunt, cōtineant: veluti in tractatione de his ostendimus. Si igitur phlegmone eius generis morbus sit, cuius autumat, & scirrhus eius generis, cuius ille opinat, & reliquorum singuli, sicut ipse obscure, & multi sequaces eius clarius explicare conant: vtq; solidas ipsas partes liberias propemodum à morbis relinquit, nisi quatenus vlcerrari, collidi, incidiq; valeant, atq; id genus aliud quippiam pati. Laborare vero eas se totis, eiusmodi morbis, quales nos octo intemperantias ostēdimus, id nusquā dicit. Atqui corpora vniuersa etiā quæ difficillime afficiuntur,

*do
cap
Vid. cō. & diff. morb. cap. 6.
ca. 7. l. 7. cap. 2. b.*

* arteriarum,

A tur, veluti aes, lapis, ferrum, saltem calferi, frigefieri, sicari, humescereq; cernuntur: vt utiq; mirum sit, si tantum arteria, & uena, & neruus, nihil eiusmodi sentient. Atq; hoc etiam magis miru, si patientur quidem, functionem tamen legitimam edent, veluti (si ita fors tulit) in corde facultas quaedam est, (ut ipse quoq; Erasistratus confirmat) qua laxatur, & contrahitur. Hanc autem laedi profecto oportet, si viuenti animali cor sit exemptum, quemadmodum saepe factum in sacrificijs videmus. Quippe si non laeditur, perpetuo mouebitur, nec tantum ad tempus aliquod, ut nunc cernitur. Manifestum est igitur laesam esse, proindeq; mouere desinere. Illud igitur consideratu non inutile erat, cum potest saltem facultas ea laedi, etiam antequam cor sit exemptum, quanam sit eius laesio, quanam alia, praeter intemperiem? Nam neq; figura eius mutata apparet, nec cauitas, nec ligamentum, nec osculum, nec alia vlla pars perdit, sed tantu naturalis temperies mutata. Ergo omnes hi simularium partium morbi omnino, ut dictum est, ab illo sunt omissi. Siquidem vbi sanguis in finibus arteriarum impactus actionem uitiat, id arterias ipsas quatenus instrumenta sunt, male habet. Vt vero similiae particulae sunt, octo quidem secundum nudas qualitates intemperies habent, octoq; rursus cum fluxione. Oportet igitur, quisquis horum cum certa scientia demonstrationes coepisse velit, a libro de elementis incipiat, post deinde reliquos singillatim (vt dictum est) legat. Sunt vero proximi huic commentarij de temperamentis. Ab ijs proximis est, qui de inaequali intemperie inscribitur. Mox, qui de naturalibus facultatibus. Alij q; qui de animae affectibus sunt proditi: idq; de unoquoq; deinceps, & seorsum. Hos excipiunt qui de particularum vsu sunt inscripti: quos sequuntur qui de morborum, symptomatumq; differentijs titulum habent. Pleriq; vero medicorum, nec tantum experientie applicantes animum (cum tamelicet ex Empiricorum institutione bonis esse medicis) & perfectioris rationis cupidi, cum aut ijs quae citra demonstrationem sunt enunciata, credant, aut vitiosis demonstrationibus fallantur, non solum nihil excogitant boni, sed etiam quae per experientiam sunt cognita, corrumpunt. Siquidem ratio non leue momentum obtinet ad experientiam, vel ornandam, vel corrupendam, sed quantum recta ratio ornando adijcit, tantum, vel etiam amplius, vitiosa detrahit. Atque haec me saepe medicorum vulgo praedicantem audis, qui priusquam in methodis Logicis se exercuerint, vel cum demonstrare aliquid tentant, seipos fallunt, vel cum diuidere quiduis in species, ac differentias, hic quoq; imperitorum coquorum ritu non per membra incidunt, sed coterunt, collidunt, ac dilantant, veluti in eo quod nunc est propositum. Confulo igitur (vt scis) talibus omnibus, experientie animum intendant, cum non leue instet periculum ijs, qui supra vires aliquid mouliuntur, ne & id non consequantur, & quae intelligere alias possent, omnino amittant. Ergo cum ijs qui tum recto sunt ingenio, tum discere parati, ipsi rursus sermonem conferamus, illud tantum ex ijs quae inter initia diximus, commonentes, non esse committendum, ut vtraq; simul confundantur, misceanturq; & quae per experientiam sunt inuenta, & quae sola ratione sunt inuestigata: sed cum vtrunq; seorsum sit tractatum, post ambo coniungantur. Ergo cum ipsi de experimē tali inuentione alibi egerimus, de logica in his commentarijs differere proposuimus. At mihi uideor ijs praesertim qui commentarios nostros de morborum symptomatumq; differentijs pegerunt: cum quibus scilicet mihi deinceps sermo erit, iam clare ostendisse maxime in ipsis statim foribus lapsum Thesalium esse. Lapsus enim non leui lapsu, & Aesclepiades erat, ubi inter initia de elementis corporis male sensit. Ceterum, multo & maiore & grauiore Thesalus, quippe qui omnes in victus ratione morbos in duos similiter illi contulit affectus, multos vero medicinaliu scoporum ademit, quibus ille est usus. Pessimum autem grauissimūq; illud admisit, quod nec ipsas actionum noxas, nec affectus qui earum causae sunt, morbos ceter: sed solis vacuationibus, uel statis, uel praecipitatis intentos esse vult, cum nec quid sit plus iusto sisti praecipitari ue vacuationem, clare nos doceat. Quippe uel ad vires, uel ad causam, uel ad affectum, uel ad id quod p sanitatem semper est obseruatum, referri iudicium oportet. Ex quo factum arbitror, vt pugna inter eius sequaces non parua sit orta, vt qui tum de reliquis omnibus inter se dissideant, tum de eorum, quae pathe vocant, & notione, & subsistentia. Verum si nunc de pugna eorum historiam moueam, deslectam ad inutilia sermonem. Omnem igitur deinceps sermonem faciam ceu cum illis agam, qui commentarios de morborum ac symptomatum differentijs, praeterea de causis eorum legerint, ad haec, qui ea omnia quorum pauloante memini, reuoluerint. Atq; hinc ordiar.

* ὁρρα id est articulos.

Al. secta

D ἢ Ἐραστὸς λέγει μὴ οὐκ ἔστι τῶν ἀνθρώπων ἐπιχειροῦν καὶ πλεονάζουσα ἀφ᾽ οὐσιν προσέχον τὸν νοῦν. οὐδὲ δὴν δὴ δὲ τὸ πῆρα τοῦ θεοῦτος ἢ κεν τοῦ σωματός ἢ ἐπιχειροῦν δὴ ἀφ᾽ αὐτῆς ἢ μᾶς σαφῶς. id est. sed solis vacuationibus uel q; uel cohibent uel exuperet, intentos esse vult; cum nec qd sit plus iusto uacuari materiae e corpore, uel cohibent, clare nos doceat.

B est, qui de inaequali intemperie inscribitur. Mox, qui de naturalibus facultatibus. Alij q; qui de animae affectibus sunt proditi: idq; de unoquoq; deinceps, & seorsum. Hos excipiunt qui de particularum vsu sunt inscripti: quos sequuntur qui de morborum, symptomatumq; differentijs titulum habent. Pleriq; vero medicorum, nec tantum experientie applicantes animum (cum tamelicet ex Empiricorum institutione bonis esse medicis) & perfectioris rationis cupidi, cum aut ijs quae citra demonstrationem sunt enunciata, credant, aut vitiosis demonstrationibus fallantur, non solum nihil excogitant boni, sed etiam quae per experientiam sunt cognita, corrumpunt. Siquidem ratio non leue momentum obtinet ad experientiam, vel ornandam, vel corrupendam, sed quantum recta ratio ornando adijcit, tantum, vel etiam amplius, vitiosa detrahit. Atque haec me saepe medicorum vulgo praedicantem audis, qui priusquam in methodis Logicis se exercuerint, vel cum demonstrare aliquid tentant, seipos fallunt, vel cum diuidere quiduis in species, ac differentias, hic quoq; imperitorum coquorum ritu non per membra incidunt, sed coterunt, collidunt, ac dilantant, veluti in eo quod nunc est propositum. Confulo igitur (vt scis) talibus omnibus, experientie animum intendant, cum non leue instet periculum ijs, qui supra vires aliquid mouliuntur, ne & id non consequantur, & quae intelligere alias possent, omnino amittant. Ergo cum ijs qui tum recto sunt ingenio, tum discere parati, ipsi rursus sermonem conferamus, illud tantum ex ijs quae inter initia diximus, commonentes, non esse committendum, ut vtraq; simul confundantur, misceanturq; & quae per experientiam sunt inuenta, & quae sola ratione sunt inuestigata: sed cum vtrunq; seorsum sit tractatum, post ambo coniungantur. Ergo cum ipsi de experimē tali inuentione alibi egerimus, de logica in his commentarijs differere proposuimus. At mihi uideor ijs praesertim qui commentarios nostros de morborum symptomatumq; differentijs pegerunt: cum quibus scilicet mihi deinceps sermo erit, iam clare ostendisse maxime in ipsis statim foribus lapsum Thesalium esse. Lapsus enim non leui lapsu, & Aesclepiades erat, ubi inter initia de elementis corporis male sensit. Ceterum, multo & maiore & grauiore Thesalus, quippe qui omnes in victus ratione morbos in duos similiter illi contulit affectus, multos vero medicinaliu scoporum ademit, quibus ille est usus. Pessimum autem grauissimūq; illud admisit, quod nec ipsas actionum noxas, nec affectus qui earum causae sunt, morbos ceter: sed solis vacuationibus, uel statis, uel praecipitatis intentos esse vult, cum nec quid sit plus iusto sisti praecipitari ue vacuationem, clare nos doceat. Quippe uel ad vires, uel ad causam, uel ad affectum, uel ad id quod p sanitatem semper est obseruatum, referri iudicium oportet. Ex quo factum arbitror, vt pugna inter eius sequaces non parua sit orta, vt qui tum de reliquis omnibus inter se dissideant, tum de eorum, quae pathe vocant, & notione, & subsistentia. Verum si nunc de pugna eorum historiam moueam, deslectam ad inutilia sermonem. Omnem igitur deinceps sermonem faciam ceu cum illis agam, qui commentarios de morborum ac symptomatum differentijs, praeterea de causis eorum legerint, ad haec, qui ea omnia quorum pauloante memini, reuoluerint. Atq; hinc ordiar. Quoniam actiones omnes a simularibus corporibus proficisci ostendimus; reliquas uero omnes singulorum instrumentorum particulas, vsu quempiam ipsis praebere; duplex sanē morboru genus erit, alterum in partibus simularibus, alterum in totis organis. In simularibus intemperantiae: in totis organis unum in figura spectatur, aliud in particularum numero, aliud in cuiusque quantitate obseruatur, quartum in positura. Vtrunq; uero partium, id est simularium instrumentariumq; communis est ipsa vnitatis diuisio. Ergo sex in vniuersum morborum sunt genera. Vnum ipsorum simularium proprium: nempe intemperies, quatuor, vt modo dictum est, instrumentorum cuiusq; & cum his sextum, quod tum simularibus, tum instrumentalibus est commune, ipsius vnitatis solutio. Horum cuiusq; differentiae ad vltimas vsq; species in libro de morborum differentia sunt traditae.

5. 9.

Vit. or. 7. lib. 5. cap. 2. ex 4. morb. diff. cap. 4. c. 1. ex cap. 38. or. mod. or. de cau. morb. cap. 16.

Quid

Gal. methodi medendi

Quid sit indicatio, & quo pacto ex intellectu eorum quae multitudine differant, ac specie inuim sunt, methodus communis indicationis oriatur de affectibus passionibusq; ac symptomatis amouendis.

CAP. 7.

His sic se habentibus, iam de medendi indicationibus est dicendum: sed hoc ipso indicationis vocabulo prius exposito. Quippe ipsam sequentis, siue agendi inuinationem, indicationem dicimus. Nam inuenit quidem, & ab ipsa experientia id quod consequens faciendum ue sit: ceterum, non ita quasi in praecedenti aliquo designatum, proindeq; nemo Empiricorum dicit id isto indicari: quamq; certe hoc sequi illud dicitur, & hoc praecedere illud, & consistere hoc cum illo. Deniq; omnem artem horum obseruationem memoriamq; esse dicunt: nempe quid cum quo, & quid a quo, & quid post quid idēdem sit visum. Ergo ex ipsa rei natura ordiri, atq; ab ipsa q; sequens sit, citra experientiam inuenire, id est indicatione inuenire. Definito iam hoc quoq; ac rursus quod ante diximus, ad memoriam reuocato; omnem medendi methodum seiunctam ab experientia procedere, nec recte facere eos qui ambas doctrinas Empiricam, Logicamq; in unum cogunt, atq; confundunt: quae reliqua sunt, prosequamur. Fuerit autem omnium quae reliqua sunt, ordine primū, quod & proposita iam proxime sequitur. Sequitur autem primum ac maxime illud, q; omnis medendi methodus, per indicationem fit. Quippe quicquid ab experientia seiunctum est, id totum indicatio nominatur. Quare quisquis condere medendi methodum ad unguem parat, huic a primis est indicationibus auspicandum: atq; hinc ad eas quae deinceps sunt, transeundum: rursusq; ab his ad proximas. Itaq; pergenti, non prius delistendum, quam ipsius compos sit finis. Porro, finis propositae nunc nobis tractationis est, inuenire cuiusq; morbi remedia. Quod nam igitur via, quae huc perducit, statuatur principium? Nempe morbi ipsius cognitio, qualis scilicet is natura sit, ut prius est ostensum. Quippe si id quod curatur is est, ratio profectō est ab ipso quoq; indicationes esse incipiendas. Ergo primum quae generalis communisq; morborum omnium in dicitio sit, inuestigandum est: ab hac deinde ad alias speciatim descendendum. Quippe necesse est omnes morbos vnus eiusdemq; participatione morbos appellari, veluti arbitror, & hominem, & bouem, & canem, & reliquorum singula. Vnum nāq; idemq; in omnibus hominibus habetur, cuius gratia omnes eandem appellationem hominis sortimur. Pari modo canibus vnum idēq; omnibus inest, cui cogitatione innitimur, cum canem intelligere uolumus. Similiterq; in omnibus equis unum idemq; inest, propter quod oēs equi dicuntur. In homonymis autem hoc clarius perspicere licet. Nam omnibus quadrupedibus animalibus, quae latrāt, unum idemq; inest, utiq; quod & quadrupedia sunt, & latrabilia. At marinis illis rapacibus belluis, quas ipsas quoq; canes appellamus, vnum rursus idemq; inest, quod terrestribus non est: ita ut his cum illis in canum natura nulla sit, nisi tantum nominis conuenientia. At hominis cum homine, veluti Socratis cum Alcibiade, non nominis modo, verū etiam eorum quae ipsi insunt, societas est. Nam & animalia, & bipedes, & pedestres, & rationales, & mortales sunt: denique nihil vlli singularium hominum qua homo est, inesse deprehendas, quod non & reliquis hominibus inest. Ceterum terrestribus canibus, ab ipsis qui sunt marini, multa insunt diuersa: seu corporis spectes formas, seu animi mores. Quippe ille cicur est, hominisq; amans: hic insidiator, & ferus: ille terrestris, hic marinus: ille quadrupes, hic non. Rursus, ille latrabilis: hic ad latrandum minime habilis. At non terrestrium canum hic latrabilis est, ille non: nec rursus hic quadrupes, alter non quadrupes: sed omnibus ipsis vna forma inest, qua canes noīantur. Nec uero substantiis modo id inesse uidetur, verū etiam ipsis accidētibus, vel ut affectus sunt, uel ut actiōes, uel ut passionēs. Verbi gratia, homo in ambulans ab homine in ambulante nihil differt secundum ipsam inambulationem: sed nec uestus ab uesto, nec casus a caeso, nec albus ab albo, nec niger a nigro. Verū in maioris minorisq; ratione singuli horum non paruum obtinent differentiam, veluti magis minus ue albus. Verū quatenus albus, vnum idemq; cum altero albo possidet: ita nimirū, ut qua homo est, vnum idemq; cum alio quolibet hoīe. Et in singulis deniq; significatorum, vnum idem oibus inest. Ita igitur & ipsum aegrotare, & ualere se habent. Illud, n. aegrotantibus oibus inest, hoc valentibus: utiq; unum idemq; utriq;. Et veluti nomine hominis vnum, ita et nomine sanitatis vnum significatur. Declarat autē & quotidianus inter nos sermo, q; in quibus homonymia non est, in his vnum est quod significatur. Si enim dicat quispiam uulneratum sibi esse lapide caput, nemini qui audiat, sermo est obscurus, aut ambiguus: sicut est cum dicitur deuoratum esse a cane Coriscum. Si quidem a quo cane, statim rogabit auditor: propterea videlicet q; duo sunt canum genera: terrestre alterum, alterum marinū. At non quo lapide, aut quod caput, rogabit: cum & omnis lapidis qua lapis est, una species sit; & omnis capitis qua caput. Canis uero, ut canis, sanē non vna: sicut nec linguae qua lingua, quando & tibiae, & calceamenti, & animatis pars lingua est. Ac si quem audias ministro iubentem, ut linguam afferat, incertum est quam linguam dicat: Sin vētrem, aut velicam, aut iecur afferre iubeat, nō item. Ergo singulis significatis una certa subiecta res est: non tamen cuiq; voci vnare subijcitur. Interdum enim tantummodo significatur per uocem, nec quicquam subijcitur. Verum de his quae ita dicuntur differere, praesentis propositi nō est. Quibus autem non tantum significatur aliquid, sed et res aliqua subiecta est, his quotquot significata fuerint, totidem sunt & rerū ideae.

Ac vocis

τὴν γὰρ δὴν
ἐμφανὲς τῆς
ἀποδείξεως.

F

G

H

* αὐτῶν ἐστὶν
ἀντικείμενα. ἢ
πεδίους.

- A** Ac vocis quidem vnum significantis, vna necessario erit & rei species: numero tamen plures has esse licet, sicuti α . Eoq; septem esse uocales dicimus: elemēta Græcorum idiomate quatuor & viginti: ad communem videlicet omnium speciem, quæ una est, referentes, nō ad particulares, quæ chartis, lignis, membranis, & lapidibus sunt scriptæ: quarum maximus numerus est, nec potis numerari, peneq; in infinitum extensus. nam possunt in toto temporis spatio infinita scribi tum α , tum β , tum γ . Eodem modo & reliquarum literarum singulæ. Verum ea in vniuersum quatuor esse & viginti numero dicimus, non particulares intelligentes, sed tantum species, quibus (vt arbitror) ipsa nomina indimus. Quippe non hoc quod in charta scribitur, α dicitur: illud quod in ligno pingitur, non α dicitur: immo tum hoc, tum illud. idq; siue describas in terra, siue in lapide: siue scalpas, siue coloribus pingas. Sed nec pueros docet quispiā multa α , & β , & γ , & reliquorū singula: immo quodq; horum vnum, simul autem oīa viginti quatuor. Simili gñe, si equum vnū puero indices, aut camelum: ubi alium rursum equum, aut camelum aspexit, non rogat quod animal id sit, sed illum equum, hanc camelum nominat. Atq; illum quem prius, cum hoc, quem nunc cernit, eundem esse dicit, quāuis fortassis alter mortuus iam sit, alter (hic videlicet quē cernit) superfit, iam vnum homines heri hodieq; idem bibisse se dicunt: nempe specie idem. Interim tria se vna hodie bibisse narrant: aut etiam vnum, ad speciem vbiq; respicientes. Præterea quindenas fores vno sigillo obsignatas, ad speciem scilicet in omnibus his sermonem referētes. Adeoq; est euidentis, ac omnibus natura insitum, tum hominibus, tum brutis, ut aliud quid ceu in substantia subiectum, aliud ceu specie vnum intelligant: ut vel asinorum (qui tamen omnium brutorum stupidissimi videntur) aliud esse specie vnum, aliud numero, notitiam non fugiat. Conspicita namq; camelo, asinus se retrahit, & fugit, ac timet, si nūquam antea camelum conspexit. Sin autem videre iam assuevit, quāuis aliam aliamq; illi demonstret, tamen propter consuetudinem nō amplius timet: sed veluti vnā speciem intuetur, & illam cui insuevit, & hanc quæ nunc primum apparet. Ad eundem modum, nec homines timet, propter consuetudinem: sed hos quoq; velut vnā speciem videt. Verum, si curatorem inspexit, non solum ut hominem, sed etiam ut hunc hominem agnoscit, & micat auribus, & caudam quatit, & rudis, & lasciuat, cum eum aspexit, vtiq; indicans se familiarem agnoscere. Hunc itaq; tum ut hominem, tum ut familiarem noscit: Eum autē quē primum iam videt, ut hominem similiter, ut familiarem non similiter. Quare non nos modo, verum asini quoq; iam aliud vt numero idem, tum vident, tum etiam noscunt, ac meminerūt: aliud vt specie. Ac Dionem curatorem (esto enim ita vocetur) aliter ut hominem, aliter planē, ut curatorem suum agnoscunt uernaculi asini, vtiq; communem eius cum alijs hominibus speciem, ut hominis capientes: priuatam uero ac secretam, vt Dionis tantum. Ergo tantum abest, ut veteres philosophos laudem, tanquam amplum aliquid magnæq; subtilitatis inuenerint, quod idem ac diuersum, vnum ac non unum, non solum numero, sed etiam specie sit inaudiendum: ut etiā ipsis asinis hoc inesse natura dicam. Sanē adijciunt ueteres philosophi non tantum numero, ac specie aliquid idem dici, uerum etiam genere. Verum id iam ad rem propositam non desidero. Mihi enim unicum illud satisfacit, quod ipsis asinis stupidiore ostendi, qui non concedūt aliud specie vnum, aliud numero dici: magisq; his etiam, qui unum esse phreniticum, & unum Empiricum dicunt, unum tamen esse hominem non concedunt: aut qui non intelligunt specie quidem vnū esse hominem, numero non unum, nec Socratem unum esse, tum specie, tum numero: phreniticum autem specie esse unum, multitudine non vnū: cū fieri non possit ut Dion, Socrates, Theon, & Coriscus, pariter, si ita fors tulit, phreniti laborantes, cum quatuor sint, vnus multitudine sint, sed specie vnus, multitudine non vnus. Absurdus autem multo est, quod Empirici dicunt, cum unum esse Empiricum dicunt, deinde rogati quomodo unum dicant eum qui uiuit, cum eo qui mortuus est, & eum qui est in Græcia, cum eo qui est in Ægypto, mirificum responsum afferunt: Quatenus (inquiunt) Empiricus est, hætenus etiam vnus est. Hoc enim extremæ stupiditatis est, si adiectis illis/quatenus & hætenus/nec quæ ipsimet loquuntur, intelligunt. Si. n. hætenus Serapion, & Menodotus vnus sunt, qua Empirici sunt: profectō in alijs vnus non erunt. Quādo si omnifariam vnus essent, supuacue arbitror, ac frustra addita essent illa/quatenus & hætenus/cum promptum esset simpliciter dicere unum esse Serapionem & Menodotum: ita nimirum, vt si de ipso tantum Menodoro loquens, adiectione non egeres, sed absoluto sermone diceres, Menodotus est vnus. Ergo si vnus absoluto sermone est Menodotus, Serapion autem & Menodotus non absoluto sermone vnus, sed quatenus Empirici: omnino profectō ipsis alia quæpiā inerunt, quibus duo sunt, & non vnus ambo. Efficiturq; hoc illud quod antiqui philosophi dixerūt, aliud numero, & idem, & unum esse; aliud specie. Nec esse mirum si Menodotus Serapiōi in aliquo idē sit atq; vnus, in aliquo nō idem, necq; vnus: quatenus, n. Empiricus, idem: quatenus autē hic resimus, ille naso adunco, aut cædidus, aut niger, aut magnus, aut paruus, non idem. Nunquid igit sic est uterq; eorū homo, ut uel naso est adunco, uel resimus: an sic ut Empiricus est? An hoc quoq; puer intelligat, q qua homo, vnus sunt: qua hic resimus, ille grypus, non vnus? Num igit extremi stuporis est, aut pertinaciæ, aut nescio quo nomine merito appellē, fateri vnū esse phreniticum, qua phreniticus, simili modo lethargicum, & pleuriticum: hominē uero, qua homo est,

non

Gal. methodi medendi

non vnum: Præterea Empiricum vnum dicere quæ est Empiricus: equum vero, vt equus est, nõ vnum: Cum audire liceat Aristotelem, & Theophrastum affirmantes, specie quidem posse alterum alteri idem esse, numero uero non idem. Atque etiam ante hos, illum qui ipsos huiusmodi significatorum distinctionem docuit, audire dicentem nihil esse miri unum esse multa, & multa vnum. Quippe adeo dilucide omnem hanc disceptationem Plato in principio Philebi absoluit, vt mihi uel ipsis stupidis uideatur esse dilucidus. Asini nanq; norunt, tum hominem, tum camelum, tum bouem: præterea hunc hominem quendam, hanc camelum, hunc bouem. Eodem modo uiam norunt, non tantum absolute vt uiam: sed etiam vt hanc aliquam uiam. Nam in ingressu uia quam non nouit, asinum statue, attendeq; vt illam perambulet, ac totam peragat, in neutram partem declinans, nisi sicubi in diuersa scinditur, utique declarans se speciem ipsam uia meminisse, & clare agnoscere. Quippe inambulat eam, quæ trita est. quatenus autem ignorat, fallitur. Neque enim ex recordatione eius, quæ infestis, vnaq; numero est, hanc quam non nouit, peragere potest. Manifestum uero est eum hanc uiam, qua nunc primum insistit, quatenus uia est, vt specie noscentem inambulare. quatenus uero numero una est, eatenus ignorare, propterea quod & nusquam ad non tritam diuertat, & qua in duas scinditur, nesciat utra sit eundem. Quod tamen omnino non ignoraret, si secundo, aut tertio, nunc per hanc ingrederetur. Nam quoniam alterum nouit, alterum non nouit, propterea uidelicet quod communem uia speciem cognoscit, propriam autem huius, uel illius ignorat: utiq; quatenus nouit, non fallitur, quippe qui trite insistit. quatenus ignorat, fallitur subinde in triuis, nescius quam eligat. Duplicem ergo cognitionem habet & asini: communium specierum alteram, priuatarum alteram. † In summa, siue vnã speciem appellare cõmune illud uelis, siue genus, siue cõmunitatem, si illius hanc quam ipse nunc interpretor notionem custodias, de nominibus contendes, rem tamen mutare non poteris. Et de nominum quidem impositione, alius fortasse quispiam tecum contendet, utique quæque in rerum contemplatione, vt tu, parum est exercitatus. Ceterum, nos saltem non contendemus. Illud potius te monebimus meminisse, quod Plato ait: Multa enim vnum esse, & vnum multa. Mirificum sanè dictum. Nec facile est contedere cum eo, qui horum vtrumlibet statuat. Etenim si hoc obserues, non erit quod contendas, vt nunc contendis, partim ignorantia, partim adductus pertinacia. Sed siue quis unum esse phreniticum dicat, vnum esse consenties: siue multa, ita quoque consenties. Simili modo & Empiricum, & Dogmaticum, & Methodicum. Nõ aliter sanè & medicum vnum esse, ac multos dices, vnum quidem qua medicum, nõ vnum uero particulari multitudine. Non enim de Empirico loquens, illud quatenus adhibebis, de medico loquens id tolles. Neq; rursus de medico loquens adijcies, de homine loquens auferes. Nec phreniticum vnũ esse dices qua phreniticus, ægrotantem uero non unum. Siquidem hic quoq; qua ægrotans est, vnus est. Dedisce igitur tandem nugas illas, quibus in alijs libris captiose utens, censet ostendi tibi ipsum hominem solum, & seorsum à particularibus hominibus: tanquam ipse ostendere possis Empiricum citra Menodotum, & Serapionem, & alios particulares Empiricos: aut et phreniticum seorsum à particularibus phreniticis. Vbi igitur est error, vndeq; hæc mutatio, vt asinis adeo ipsis sint stolidiores: nempe ubi in alijs quoque infinitis falluntur. Quippe ubi à notionibus ad rerum substantias transire tentant: deinde per Logicæ contemplationis imperitiã fallunt, utiq; subuertentes cum rerum addubitatione et ipsas notiones. Siquidem excipit eos hic questio de generibus, & speciebus: quæ nõ modo homines qui in Logicis methodis non sunt exercitati, sed et, nisi acriter intendant, aliquos ex ijs qui sunt exercitati potest fallere. Ceterum, non oportet propterea qd de rerum substantia dubitant, à manifestis recedere notionibus: nec putare consultum aliquid inuenisse utrosuis, uel Empiricos si vnũ dicant, non adiecto quo significato vnum sit: uel Methodicos si pro genere uel specie, uel cõmuni, cõmunitatem usurpent. Mihi enim melius visum est notione ipsa clare iam definita (nempe qua phrenitici sunt, hæc esse omnes unum: qua uero hic iuuenis, ille senex, aut gracilis, aut obesus, aut uir, aut mulier, hæc multos) veteri elocutione de cætero uti, ac cum Aristotele, Theophrasto, & Platone loquendo periclitari, qui oia id genus specie esse vnum dicunt, multitudine uero non unum, non phreniticum modo, aut lethargicum, aut Empiricum, sed et Dogmaticum, & Methodicum, & hominem, & equum, & uirum, & mulierem, & reliquorum singula. Quod si ad particularia descenderis, ueluti hanc mulierem, quæ indicari digito potest, hanc sanè non possis specie quidem vnã dicere, multitudine uero multas. Quippe hæc mulier, quæ indicari digito potest, una est utroq; modo, & specie, & multitudine, quod etiam aliter numero dicere solemus. Hi uero ita non faciunt, sed alij communitates nominant, ceu uero non magis dubitari de ijs, quam generibus, & speciebus possit. Alij quatenus hoc quippiam est, vnum esse dicunt, quatenus autem non unum, nequaquam explicat. Etenim par erat hos quoq; quemadmodum ostendunt, quod Menodotus, & Serapio, & Theodas, & Glaucias, & Apollonius, & Callicles, & Diodorus, & Heraclides, & Lycus, vnus omnes sunt qua Empirici: ita rursus quemadmodum non vnus omnes, sed multi sunt, exponere. Siquidem in his exponendis alii cubi planè deprehendissent idem, tum unum, tum multa, non modo esse, sed etiam dici posse. Menodotus nanque & Serapio, qua Empirici sunt, vnus sunt: immo uero & qua medici, & qua homines.

- A** mines. Quid vero qua animalia? Nam id quæri ab his operæpretiū est. Num hæcenus quoque Menodotus & Serapio vnus sunt? Nam si id negent, nec nos concedemus quatenus Empirici sunt, eatenus duos homines esse vnum. Sin concedant hac quoque duos esse vnum, nempe quatenus ambo sunt animalia, protinus illud subiiciemus: Recte igitur ab a² tiquis philosophis dictū est, aliud numero, aliud specie, aliud genere esse quod tum idem, tum vñū est. Dehinc rursus interrogabimus, Phreniticus Menodotus, phreniticus Serapio, idem ne est, an diuersus? Si respondent eatenus {vnum phreniticum esse, vnumq; & eundē ambo} qua phrenitici: rursus percontabimur: Quid autem qua ægrotantes? num hac quoque ambo vnus sunt? Si negent, neq; nos illis concedemus qua phrenitici. Sin annuent, utiq; rem aliquam ponemus, cuius vna sit species, de qua omnes homines morbi nomen enunciant. Non enim phrenitis res aliqua fuerit, cui vna sit idea, atq; eatenus omnes qui ea sunt affecti, vnum efficiens. Morbus autem similiter vnum nō faciet eos, quos occupauerit. At nulla est, inquit, ita distincta species, aut animalis, aut morbi, sicut hominis, & phrenitidis. Quid ais improbe? An nihil tibi significare videntur hæc voces, animal, & morbus, sed similiter efferrī, vt blityri, & scindapsus? An significant quidem, verum nulla res substat, quæ vocibus respondeat, veluti in Scylla, & Centaurus? an et significant, atq; id qd significatur, unum est? Quippe si nulla sit res, quæ ijs vocibus animal, & morbus indicetur, non recte dicis hominem esse animal, aut phrenitim morbum. Sin est res aliqua, & vere dicis, tum hūc qui aduenit, animal esse, tum hunc qui decumbit, ægrotare: est utiq; omnino aliquid eorum, quæ ipsis insunt, de quo uocem vtranq; enuncias. Verum ad hæc intelligenda, parum es exercitatus, tamet si ea ex primis sint, quæ in Logicis institutionibus tradantur. Cæterum, quid hoc ad ipsam veritatem? Non enim profectō ex ijs quæ tu non intelligis, iudicanda veritas est: sed ex ijs quæ quispiam intelligit, qui & natura prudens sit, & ea didicerit, ac exercuerit. Nec idem contentiosus sit: sed veritatem amet, quorum nullum in te est, quanquam mediūssidius haud scio, an ista, natura prudentem desiderent. Quis enim nescit non idem significare Socratem, ac resimū: sed Socratem totius esse substantiæ substantiæ nomen. Reliquorum autem nominum nullū de tota corporis substantia dici: non simum, non uentrosū, non caluum: sed horum aliud figuræ nasi esse nomen, aliud defectus capillorum in capite, aliud magnitudinis esse ventris? Atq; hæc sunt, quæ respectu partium dicuntur. At si candidum aut nigrum Socratem dicā, de omnibus arbitror corporis partibus nomina pronunciā: cæterum non totam substantiam, sed vnum ex ijs quæ illi accidunt, indicem: nempe colorem. Quinetiam si obesum dicam aut gracilem, durum aut mollem,
- C** hirtum aut glabrum, aut cætera id genus, quæ Socrati accidunt, ne sic quidem de omni eius substantia appellationes assero: sed vnum aliquid eorum, quæ ipsi accidunt, ostendo. Ad eundem modum & sedere ipsum, & inambulare, & moueri, & dormire, & uigilare, & singula id genus nomina, de nulla profectō substantia dicimus: sed aliquid eorum, quæ Socrati insunt, his significamus. Quæ nimirum in superioribus uel actiones esse, uel passionēs, uel affectus quosdam diximus. Satiū ergo fuerit, nunc quoque sub hac te formula exerceam, quemadmodum etiam in superioribus ostendimus, non à nominibus, sed à rebus orsum. Incipe uero à teipso primum, æstimaq; simplex ne res sis, an composita: Vtrum ne pes sis, an nasus, an oculus, an caput. Constat enim nullum te horum esse, sed nec sine his. Verum & ex his & ex reliquis partibus vniuersis, quarum singulæ debita habeant posituram, totus es compositus. Esto igitur nomen Themiso. At cum Themisona claudum esse aio, eò quòd dico claudum, pedum affectum significo. Themiso uero totius est nomē. Quinetiam simus cæcusq; à parte dicitur Themiso. Rufus uero & crassus non à parte, sed ab affectibus qui toti insunt, non aliter q̄ inambulans, sedens, disputans, & uiuens. Num igitur intelligis non esse hæc totius substantiæ tuæ signa: sed alia à parte quapiam esse nominata, alia ab vno affectu? Cum uero bonum te iustum uel quispiam dicit, num etiam prospicis hæc esse affectuum nomina, qui in animo tuo consistunt? Atqui si noris q̄ hæc ad portionem se habent cum albo & nigro (quippe sicuti ista corporis, ita illa animi affectionum sunt nomina) intelliges (arbitror) & artificem & inertem {vel si quod nomen artificis est contrarium,} ab animi affectibus esse imposta. Iam si artifex vnde nomen accepit scias, scies (arbitror) medicus quoque vnde sit appellatus. At hunc si vnde dictus sit cognoris, non est quòd magnopere labores, ut inuenias cui demum inditum sit nomē Empirici. Sanè ipsum quod à vobis exigo, nec adeo difficile, nec magnum est. Quippe ipsa prædicamenta diuidere, logicæ speculationis est initium. Cuius esse vos omnino expertes, facile declarant ea quæ temere nugamini. Vel nunc igitur respicientes, posthac incipite quæ corpori accidunt nominare, ueluti quòd hic albus est & niger, aut certe vehementer calidus, adeo ut ægre ferre calorem possit. Deinde calorem ipsum, qui adeo auctus sit, ut occasione eius corpus laboret, nec probè perfungi actione possit, permittite uolenti appellare febrem. Si quidem omnes homines eum qui ita sit calidus, febricitare dicunt. Nec sanè rem magnam faciētis nomen mutant, nisi quòd tempus uestrum perdetis. Illud potius vir bone facito: Cum Themisonem febricitare dices, & Dionem febricitare, & multos deinceps ad eum modum febricitantes nominabis, perpende diligenter, nunquid in ijs omnibus vnum idemq; sit ipsum (vt sic dicam) febricitare, an diuersum. Inuenies enim vnum esse idemq; specie: multitudi-

ne autem

Vit. or. lib. 8. cap. 4. 22
lib. 9. cap. 14. fol. 77. 22
39.

Gal. methodi medendi

ne aut quod est numero dicimus, non vnum. Cū aliter tibi nec ut respondeas fas sit, nec intelligas. Ergo qui febricitat, is qua febricitat, vnum planē est: quā et qui delirat, quatenus delirat, est vnum. Quid vero & qui simul febricitat & delirat, nunquid & is unus est, qua simul & febricitat & delirat? Sanē id neminem latere arbitror. Ponatur igitur ambobus ijs vnum nomē, febricitanti dico ac deliranti, voceturque phreniticus, qui ita laborat. Quod si non intelligis quemadmodū ambobus unum nomen sit positum, admonebo te fortasse nominum quæ ipse vsurpas. Quippe equū aliquid appellas, nempe animal (ut ita dicam) hinnibile, siue quod ad hinnitum sit habile. An igitur interesse censes, equum dicas, an animal quod ad hinnitum sit habile? Ego sanē non cōseco. Atqui si id ita est, ambobus illis nominibus, & animali, & hinnibili, quō utiq; breuior est sermo, equum indidisti. Ad hunc est modum si quod pedestre & bipes animal sit, pro tribus nominibus vno interpretari velis, hominem vocabis. Et sanē solutio cuiusq; nominis in suam orationem, ad eum modum absoluitur. Quinetiam ut conijcias componasq; orationem in vnum nomen, non aliter quā iam dicto fit modo: cum uidelicet & simplicium cuiusq; notionem secundum ipsius nomen tenes, & simul ex duobus simplicibus rursus alteram notionem efficere compositam potes: mox illi nomen imponere: subinde rursus ipsi compositæ alio simplici adiecto, ubi ex tribus iam simplicibus vnam notionem feceris, huic quoq; nomen aliquid imponere. Quomodo, inquit, & qua ratione id? Siquidem non grauabor exercendo eos, qui respicere à diuturna ista ignorantia non recusant, longius progredi. Calor, simplicis rei nomen est. Præterea actionis læsio, simplex quædam res est. At tantus calor quantus iam actioni officiat, non est simplex res est: Quod si est totum vexet corpus, multo perfectio minus iam simplex est. Ergo quō minus multis vtantur homines, ad compendium alioqui natura procliuēs, eiusmodi calorē febrē vocāt. Quippe expeditius dictū est febricitare Dionem, q̄ tū in toto corpore caloris habere, ut multas functiones corrūpat. Ergo cū affectum ipsum significare volunt, febrim: cū vero eum qui affectu laborat, ab affectu ipso nomen declinant, vocantq; febricitantē, ad eum modū quo à candore candidum, & à nigrore nigrū. Itaq; compositæ rei nomen febris est, atq; hoc est magis febricitans. Simplex autē est delirium: verum si simplex hoc cum cōposito copules, homo ipse phreniticus, affectus phrenitis nominat. Quemadmodū et homo ipse, ne animal rationale mortale dicamus, breuitatis cā homo est nominatus, ipso hominis vocabulo orationis uim quandam comprehendente. Atq; id est quod veteres philosophi orationem nominis dicere appellant. Cæterum non ducunt in infinitum, sed vsq; ad simplicia subeunt. Nam cum hominem in animal & rationale & mortale solueris; postea ipsum animal solues in substantiam sensilem: at non ipsam substantiam amplius soluere poteris, nec est sensile. Quippe simplex primūq; est horum vtrunq;. Quo fit, ut mihi mirari subeat de ijs qui phreniticum & hominem esse concedunt: morbum vero & animal esse non concedunt. Quippe quod perinde est, ac si composita esse des, de simplicibus dubites: quasi non priora compositis natura simplicia sint. At non vidi (inquit) ipsum per se animal. Sed nec hominem insulse uidisti: & tamen te ipsum ais hominem esse. An illud fateberis, animal autē esse te non fateberis? Nusquā (inquit) vidi per se morbum. Sed nec phrenitum vnquam solam vidisti; sed in Theone, aut Dione, aut alio quopiam homine. Quare hoc planē puerile est, eo quod nusquam morbum ipsum per se solum videris, idcirco putare morbum non esse. Quippe ita nec febrim, nec phrenitum, nec aliud quippiam id genus esse dabis, ut quorum nullum vsquam ipsum per se solum videris. Sanē expediebat potius non ita, sed ut dictum supra est, à rebus ipsis cœpisse, cogitationeq; ipsa spectasse quot essent in totum simplicia: mox proprio nomine cuiq; imposito, ex ipsis iam composita necere. Ergo subiecto corpori vnum hoc primum insit, quod sentit. Num cui id inest, animal non appellabis? Non, inquit. Atqui de nomine hoc pacto hæsitabis. Sed nec sensile corpus esse concedes? Iam ita de rebus ipsis falsō opinaberis. At si & corpus aliquid sensile esse, & nomen hoc animal de eiusmodi corpore dici concedes: audebis postea dicere animal nihil esse? Ergo nec album aliquid erit, nec inambulans, nec currens. Quippe ab ijs quæ ipsi accidunt, dicitur corpus album, inambulans, & currens. Ipsorum vero accidentium hoc albedo, illud inambulatio, tertium cursus dicitur. Eodem modo sensus unum quid est ex ijs quæ corporibus accidunt: sentiens uero ipsum est corpus. Hoc vero etiam animal nominatur. Quis igit ubi sentiens corpus aspexit: omisso hoc nomine, animal, aliud quærat quod de eo dicat? Nū corpus dūtaxat intelligitur, tanquam Centaurus: an res quoq; aliqua huic appellationi est subiecta? Patet proculdubio esse subiectā aliquam. Age quid sensus? intelligitur ne tantum, an aliquid est eorum quæ corpori insunt? Mihi vero est id clarum esse videtur: nempe sensum vnum esse ex ijs quæ corpori insunt. Atqui si neq; corpus tantummodo intelligitur, sed etiam sublit: nec est sensus, immo is quoq; sublit: qui fiet, ut ambo coniuncta compositum efficiant non ens? Nam id iam perridiculum sit, corpus quidem esse ac sensum, nihil tamen esse sentiens corpus. Sicut illud magis ridiculum: sentiens quidem corpus esse, animal autem nihil esse: ceu aliud quiddam animal sit, & non hoc. Aut quicquam inter sit, oratione, an nomine indicare aliquid uelis. Æque absurdum sit & morbum negare aliquid esse. Quippe si affectus nihil sit, morbus quoque nihil erit. Sin affectus aliquid esse detur, utiq; & morbus aliquid fuerit. Quicunq; enim affectus functioni

* 2699

F

G

H

